

Ainevaldkond	Sotsiaalsained
Kursuse nimetus	LÄHIAJALUGU I – Eesti ja maailm 20. sajandi esimesel poolel. Ajaloo IV kursus.
Eelduskursused	Puuduvad
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) tundi: kontakttunnid, iseseisvad tööd
Õpetamise aeg	11. klassis 2023/24 õa
Kursuse eesmärgid	1) käsitleda kronoloogilisel põhimõttel maailma ja Eesti ajaloo alaperioode; 2) teadvustada ja analüüsida lähiajaloo muutlikkust, tõlgendatavust, omavahelisi seoseid ning seoseid tänapäevaga; 3) kujundada kriitilist suhtumist erinevatesse mõtteviisidesse; 4) õppida töötama erinevate alliktekstide ja kaardiga.
Kursuse lühikirjeldus	Maailm I maailmasõja eel. Suurriikide arenguhooni: poliitiliste süsteemide erinevused; Venemaa; maailma majandus: teadusrevolutsioon, monopolid, kapitali eksport, vabaturumajandus ja proteksionism. Suurriikide liidud: kujunemise põhjused ja tagajärjed. I maailmasõda. Põhjused; sõdivad pooled ja tähtsamad sõjatandrid; Esimese maailmasõja tagajärjed: impeeriumide lagunemine, uute rahvusriikide teke; Eesti iseseisvumine: eeldused, Eesti iseseisvumine, Vabadussõda, Tartu rahu. Maailmasõdadevaheline aeg: demokraatia ja diktatuurid. Euroopa-kesksus ning rahvusvahelised suhted; demokraatia levik; demokraatia põhijooned Suurbritannia, Prantsusmaa ja USA näitel: poliitiline süsteem, majandus, ühiskonnaelu; majanduskriis: põhjused, levik ja mõju, Roosevelti uus kurss; autoritarism, totalitarism: fašism, natsionaalsotsialism, kommunism; diktatuuride iseloomulikud jooned, eripärad ja levik: poliitiline süsteem, majandus, ühiskonnaelu; uute konfliktide kujunemine, kriisikolled. Eesti tee demokraatialt autoritarismile: poliitiline süsteem, majandus, ühiskonnaelu. II maailmasõda. II maailmasõda kui I maailmasõja jätk; põhjused: Saksamaa taotlused, NSVL eesmärgid, lepituspoliitika; sõdivad pooled: Saksamaa ja tema liitlased, Hitleri-vastane koalitsioon ja selle kujunemine: Atlandi Harta, Teherani, Jalta ja Potsdami konverentside tähtsus; tähtsamad sõjatandrid ja lahingud: rinded, tähtsamad lahingud. II maailmasõja tulemuste vastuolulisus ja selle tagajärjed maailma poliitilisele, majanduslikule ja ideoloogilisele arengule; Eesti II maailmasõjas: iseseisvuse kaotamine, okupatsioonid, sõjakaotused ja –kahjud, sõja mõju inimeste elukäikudele. Pagulaskond.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: 1) iseloomustab suurriikide arenguhooni ja rolli muutumist rahvusvahelistes suhetes; teab suurriikide sõjalis-poliitilisi blokke ning analüüsib Antandi ja Kolmikliidu taotlusi 20.saj algul; 2) tunneb maailma poliitilist kaarti enne Esimest maailmasõda 3) iseloomustab maailma majanduse arenguhooni; analüüsib teaduse ja tehnika mõju 20.saj alguses;

	4) analüüsib Esimese maailmasõja põhjusi ning sõdivate poolte taotlusi; analüüsib Esimese maailmasõja tagajärgi ja mõju maailma arengule; 5) analüüsib Eesti omariikluse saavutamise eeldusi ja protsessi; 6) teab Eesti Vabadussõja sündmusi ning kirjeldab sõja käiku kaardi alusel; mõistab Vabadussõja ja Tartu rahu tähendust Eesti Vabariigi kindlustumisel; 7) analüüsib ja võrdleb rahvusvahelisi suhteid 1920. ja 1930. aastail ning teab muutuste põhjusi; 8) teab ja iseloomustab rahvusvahelisi kriise: n Hispaania kodusõda; 9) iseloomustab majanduse arengut maailmasõdadevahelisel perioodil ning selgitab majanduskriisi põhjusi ja mõju; 10) analüüsib ning võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda; 11) analüüsib Eesti ühiskonna poliitilist arengut 1920. ja 1930. aastail, selgitab autoritarismi kujunemise põhjusi ja mõju ühiskonnale ning iseloomustab vaikivat ajastut; 12) analüüsib rahvusvahelisi suhteid Teise maailmasõja eel; 13) iseloomustab Teise maailmasõja põhjusi ja tagajärgi ning sõjategevust kaardi järgi; teab Hitleri-vastase koalitsiooni kujunemislugu; 14) analüüsib Teise maailmasõja mõju Eesti ajaloole; 15) teab tähtsamaid ajaloolisi isikuid ning iseloomustab nende tegevust; 16) seletab ja kasutab kontekstis mõisted.
Hindamine	Õppes hinnatakse õppeperioodi või temaatika õpitulemuste saavutatust eristavalt (protsendid) ja mitteeristavalt (arvestatud/mittearvestatud). Kursus hinnatakse kokkuvõtvalt eristavalt (viiepallisüsteemis+märkuste lahtis protsent). Kursusehinnet arvestatakse ajaloo kooliastme hinde väljapanekul. Kursusehinde moodustavad kontrolltööd ja/või protsessi hindavad tööd perioodi jooksul või arvestus perioodi lõpus. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse 1. sissekandes vastavate tööde arvu ning hinde kujunemise viisi.
Õppematerjalid	Laar, M., Vahtre, L. (2014) Lähiajalugu I. Pajur, A., Tannberg, T. (2006) Eesti ajalugu II. 20. sajandist tänapäevani. Kriiska, A., Tvauri, A., Selart, A., Kibal., B. (Avita 2007) Eesti ajaloo atlas. Ajaloo atlas gümnaasiumile. (Regio 2000)
Kirjandus (soovituslik kirjandus)	Laar, M., Vahtre, L. (2006) Lähiajalugu I gümnaasiumile. Eesti ajalugu VI: Vabadussõjast taasiseseisvumiseni. Toim. Ago Pajur ja Tõnu Tannberg. Tartu: Ilmamaa, 2005. Eesti ajalugu: Kronoloogia. Koost. Sulev Vahtre. Tallinn, 1994. Eesti ja maailm. XX sajandi kroonika. I-II osa. ERR arhiiv: http://www.err.ee Eesti digitaliseeritud ajalehed: http://dea.nlib.ee/
Kursuse väljund	Ajaloo olümpiaad, koolieksam, n uurimistöö taust